

[sid 169]

BESKRIFNING

öfver några sällsyntare växter från norra delarne af Sverige, jemte
anmärkningar i Växt-Geographien;

af

L. L. LAESTADIUS.

(fortsättning, fr. K. V. A. Handl. för år 1824)

§ 5.

SAXIFRAGA *Cotyledon* var. *maculata*.

Hab. saxis apertis alpium rarius. Legi in summo alpium Pitensium jugo
inter Mavasjaur et Ballaur anno 1825.

Inter varietatem hanc et ipsam *S. Cotyledonem* nullam praecipuam
indagare potui differentiam, praeter quod minoris illa evasit staturae
utpote summis alpihus nata. Ceterum latera petalorum interna
irregulariter, sed tamen eleganter purpureo maculata.

SAXIFRAGA *Cotyledon* var. *glabrata*: scapo simplici; panicula florifera ferme
fastigiata; calyce glabrato, fructuque semisupero, foliis lingulatis
glauciscentibus.

Hab. saxis apertis vento expositis summo Alpium jugo rarins. Legi semel
in Nordlandia inter lacus Ballaur et Mavasjaur, anno 1825.

[K. V. A. Handl. 1826, St. I]

[sid 170]

Radix fissuris rupium inhaerens inferne filiformis atque brevis est; superne
autem ramosa cespites complures emittens foliaceos atque

conglomeratos, quorum ex centro scapus surgit digitalis vel spithamaeus semper fere simplex et squamis foliaceis ornatus. Panicula approximata subfastigiata floribus campanulatis intus purpureo maculatis. Pedicelli quidem glandulosi hirtelli, sed calyx semper glaberrimus quam ob rem haec aliquanto magis differt a Saxifr. Cotyledone, quam varietas praecedens.

RANUNCULUS Auricomus var. *alpestris*; foliis radicalibus usque ad basin quinquepartitis; foliolis cuneiformibus trilobis; caule procumbente. Hab. in stillicidiis alpium Pitensium. Duplo minor hic est illo, qui in Svecia australiori inveniri solet. Calyces vero et petali quini atque perfecti nec decidui, antequam maturescit fructus.

HIERACIUM *alpinum* var. *fuliginosum*: caule inferne ramoso; stigmatibus nigro-virescentibus.

Hab. campis graminosis alpium Pitensium frequenter.

Duplo major haec est varietas, quam ipsum H. alpinum, quamvis gracilis et laxa.

Folia radicalia pauca, lineari-lanceolata. Rami aliquot ex parte caulis inferiore erumpunt: saepe tamen simplex est scapus atque uniflorus. Qvare H. alpino magis propinquum mihi esse videtur, quam H. murorum, Color autem stigmatum semper atrovirens est, quum stigmata H. alpini omnino flavi evadunt.

§ 6.

Ehuru de högre fjelltrakterna af Piteå Lappmark, hvilka jag förleden sommar 1825 haft [171] tillfälle att närmare undersöka, icke allenast hysa de allmänna fjellväxterne, utan äfven flere sällsyntare; så äro de likväl i allmänhet icke af en så ryslig natur som de i Luleå Lappmark; ej heller har jag på något ställe i Piteå Lappmark funnit en så rik och concentrerad vegetation, som vid stränderne af Virihjaur i Luleå Lappmark. I Piteå

Lappmark är bergsbildningen i allmänhet mera jemn och medelmåttig, när man undantager några högre bergsspetsar, såsom de 3 Saulo fjellen, Opakajse, hvilket likväl icke ligger inom Svenska gränsen; Tjiddjak, samt de högre fjellen på södra sidan af Lais Elfven.

Dessutom träffas inga större glaciärer inom gränsen af Piteå Lappmark när man undantager de redan bekanta, som stöta intill Sulitelma och de öfrige i Luleå Lappmark bekanta isfälten.

Emedlertid träffas äfven i Piteå Lappmark åtskilliga fjell, hvilka hysa en både rik och sällsynt vegetation. Sådane äro den bergs-ås, som ligger mellan Mavasjaur, samt det så kallade Ballaur eller Ballvatnet, af hvilka Sjöar den förra utgör ursprunget till södra grenen af Piteå Elf, och den sednare flyter till Norrska Hafvet. Ett fjell vid namn Acharis på norra sidan af Mavasjaur är äfven ganska växtrikt. Jemte Svaipa-fjellen på södra sidan af Lais Elfven, är äfven Ferropuold anmärkningsvärdt för sin tidiga och rika vegetation. Med afseende på dessa anmärkningar vill jag här anföra några växt-ställen på sällsyntare växter, som finnas inom Piteå Lappmark samt deremot svarande fjell på Norrska sidan, till jämförelse med Luleå Lappmark

[sid 172]

Kobresia scirpina, Acharis samt flere ställen norr om Piteå Elf.

Alopecurus pratensis; Adolphström, samt flera ställen i Piteå Lappmark vid skogsbrynet.

Agrostis algida, fans på flera ställen i norrska Nordlanden på södra och norra sidan om Saltdalen, på södra sidan af Ballvattnet m. fl. Denna märkvärdiga gräsart växer endast vid de högre fjellkullarne på en af snö-vatten beständigt öfversvämmad gäs-lera, som föröfrigt är ganska mager och nästan otillgänglig för all annan vegetation; den är dessutom ganska svår att upptäcka, emedan den knappt tums långa växten nedtryckes mot jordytan af det öfverströmmande vattnet. Man kan äfven icke neka, att

detta gräs är något olik de vanliga *Agrostis*-arterne, til hvilka det blifvit hänfördt. Jag har oaktadt förnyad examinering med flera exemplar på de nämde växtställen icke kunnat upptäcka mer än 2:ne ståndare, deremot har jag hos flera fullkomligare exemplar, utom de af andra auctorer observerade foderskalen, äfven funnit ett par smärre foderskal, hvilka till hälften omgifva de förra. Det af Hr D:r . WAHLENBERG omtalade enskilda kronskalet, som omgifver basen af kärnan, har jag icke märkt hos de exemplar, som blifvit tagne i Piteå Lappmark. Om nu de 2:ne ståndarne och de 2:ne yttre foderskalen kunna anses som en abnormitet hos växten efter olika växtställen; det lemnas till kännares vidare undersökning. Sjelfva växten kunde likväl efter de nyares mångdubblings system utgöra étt från *Agrostis* skiljdt genus.

Aira atropurpurea, norr om Ballvattnet i Nordlanden temligen ymnigt; dessutom allmän på de lägre fjellen i Piteå Lappmark i synner-[[sid 173](#)]het på våtländ mark omkring skogsbrynet.

Galium svaveolens ymnig i Saltdalen.

Campanula uniflora; ymnig vid fjellet Acharis.

Gentiana glacialis, Acharis ymnig,

Juncus arcticus på flera ställen inom Piteå Lappmark, samt sydligast vid Kåbdespakte ofvan Randalen,.

Andromeda tetragona; på norra sidan af Saltdalen vid Ballvattnet.

Af Saxifrager finnas i Piteå Lappmark: *oppositifolia*, *nivalis*, *stellaris*, *aizoides*, *cernua*, *rivularis*, *caespitosa*.

Alsine stricta på flera ställen.

Sedum villosum fans temligen ymnigt på den landt-rygg, som är emellan Ballvattnet och Mavasjaur, dock icke inom gränsen af Piteå Lappmark.

Lychnis apetala, Nordl. på södra sidan af Ballvattnet. *Potentilla nivea* vid Acharis.

Ranunculus nivalis, *glacialis* och *pygmaeus* allm.

Pedicularis hirsuta; Kåbdespakte ofvan Randalen.

Draba alpina, Acharis; *Draba muricella* allm. *D. androsacea* Kåbdespakte.

Phaca frigida vid södra Saulo ofvan Saltdalen. *Phaca lapponica* på södra och norra sidan af Saltdalen, samt äfven vid Acharis i Piteå Lappmark.

Astragalus oroboides; sparsamt på södra och norra sidan af Saltdalen.

Arnica alpina; sparsamt vid ett fjell kalladt Kåbre-aiwe i Piteå Lappmark nära Lais Elf.

Orchis albida; norr om Randalen.

Ophrys alpina; flerestädes på norra och södra sidan om Saltdalen, samt äfven inom Piteå Lappmarks gräns. [sid 174]

Carex rupestris; vid Acharis, Kåbdespakte ofvan Randalen, samt flere ställen inom Piteå Lappmark.

Carex ustulata; vid Ballvattnet, Acharis samt flere ställen.

Carex pedata; vid Stormdals Elf i Ran., samt flerestädes äfven vid Acharis.

Carex atrata; flerestädes. *Carex limosa* var. *rariflora* vid Ballvattnet. *Salix polaris* vid Kåbdespakte ofvan Ran. Föröfrigt finnas i Piteå Lappmark alla allmännare fjellvexter.